

PROCEDURE FOR SCREENING AF ELEVER MED TEGN PÅ HØJ BEGAVELSE

Haderslev Kommune

Screening 1. klasse i Folkeskolerne

Procedure for screening af elever med tegn på høj begavelse på skolerne i Haderslev Kommune

Denne procedure giver et overblik over hvad, der kan hjælpe med at identificere tegn på høj begavelse. Proceduren indeholder information om de tjeklister, der skal anvendes i 1. klasse i skoleåret 2024/2025.

Sidst i proceduren findes en oversigt over, hvordan vi sikrer korrekt opbevaring og journalisering af elevens screeningsdata.

Formålet med proceduren er at sikre, at vi på skoleområdet har en ensartet proces og, at det personale der skal foretage screeningen, har adgang til den nødvendige information.

Elever med høj begavelse kan ofte føle sig anderledes end sine klassekammerater, og det er vigtigt, at måden de omtales, ikke bidrager hertil. Derfor kan det være relevant, at der skabes et fælles sprog også med forældrene, for at screeningerne og den tilrettelagte undervisning, handler om styrkelse af elevernes faglige og sociale trivsel.

Læs materialet fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet: "Redskab til vurdering af tegn på høj begavelse for elever i 1. klasse"

Her vil dine umiddelbare spørgsmål blive afklaret i forbindelse med, at du skal begynde at lave screeningen. Du kan finde materialet på emu.dk. Redskabet er ikke diagnostisk, og kan ikke endeligt afgøre, om en elev har høj begavelse. Redskabet kan skabe opmærksomhed omkring, om en elev udviser tegn på høj begavelse, og derved kan undervisningen tilpasses elevens faglige niveau.

Overblik: Hvad kan du kigge efter

Dette er ikke tjeklisten, det er en oversigt I kan benytte jer af, til at få øje på hvilke elever der bør udvælges til screening. **Der er flere ting, der kan tyde på, at eleven er højt begavet, og jo flere udsagn der passer, jo højere begavelse.**

Har et stort ordforråd	Lærer hurtigt	Er ivrigt observerende	Sprogudviklingen startede meget tidligt	Er hurtigt opfattende
Er suverænt dygtigere på et eller flere fagområder af sin alder	Er god til at forstå komplicerede sammenhænge	Er særdeles dygtig til at håndtere store mængder information	Barnet kunne alfabetet inden det kom i skole	Er god til at tænke strategisk
Tidlig, hurtig udvikling	At der er "hul igennem"	Avanceret forståelse	Forældrene, udviser de tegn på høj begavelse?	Stor kreativitet
Kan godt lide projektarbejde i skolen	Er god til at tænke sig om, ræsonnere, reflektere	Er god til at konstruere og forestille sig ting	Foretrækker kammerater med samme interesser	Er dygtig til at arbejde målrettet for at finde løsninger
Kan blive helt opslugt, når det er interessant	Elskede at få læst højt som lille	Udviklede tidligt humoristisk sans	Barnet brugte fremmedord inden det kom i skole	Har en bemærkelsesværdig hukommelse
Går op i fairness og retfærdighed	Kunne tænke abstrakt i børnehaven	Er god til tal/matematik	Er perfektionistisk	Har gode arbejdsvaner
Er god til at tænke logisk	Er følsom og følelsespræget	Kunne forstå ironi inden skolealderen	Er ekstremt nysgerrig og ved mange ting	Giver modne vurderinger

Overblik del 2: Hvad kan det også være du skal kigge efter

Høj begavelse kan også komme til udtryk på en negativ måde, derfor kan elever med disse tegn godt blive overset

Vender andres ord mod dem	Er lige lovlig hurtig på aftrækkere	Konfronterer andre med noget de tidligere har sagt	Giver hurtigt op, hvis ikke opgaven kan løses ubesværet	Forstyrrer sidekammeraterne
Kan være svær at komme i kontakt med	Kritisk overfor nye tiltag	Eksplodiv vrede og ked-af-det-hed	Sidder og dimser med ting	Får ikke produceret i gruppearbejde
Politimand	Er urolig på sin plads	Keder sig	Er stædig	Virker bedreviddende
Bruger sarkasme	Kan virke flabet	Har fravær fra skole	Klassens klovn	Enspænder
Er ikke motiveret for skolearbejdet og det kan være svært at se, at de kan levere det	Er i gang med alt muligt andet end det de skal	Blander sig i andres ting eller har en holdning uden at blive spurgt	Er kontrollerende og styrende i samarbejdet med andre	forældre snakker om høj begavelse, selvom det bestemt ikke ligner det i hverdagen
Mangler studiedisciplin	Kommenterer på alt og alle	Afbryder når andre taler	Klæder sig anderledes	Trækker sig fra fællesskabet

Elever med høj begavelse kan godt fremstå, som om de ikke er særligt begavede. Dette kan skyldes "potentiale dvale", det vil sige, at barnet brænder inde med uforløst potentiale, som ikke udfoldes og udvikles. Det kan føre til mistrivsel, når der opbygges indre spændinger, og eleven føler sig anderledes end sine jævnaldrende.

Der kan godt være meget stor forskel på elevens mundtlige og skriftlige præstation, og stor forskel på niveau i forskellige fag. Nogle elever præsterer bedre i fritiden eller præsterer bedre ved de opgaver, der er særligt udfordrende. Eleven kan have mange overspringshandlinger. Elevens forældre og skolen kan opfatte barnets niveau forskelligt. Disse overvejelser er væsentlige, i forbindelse med vurderingen af hvilke elever der bør screenes.

Teamet omkring eleven giver input til elever der bør screenes

Eleven kan opføre sig meget forskelligt afhængigt af fag, men også kontekster. Derfor kan SFO-medarbejderen, der ser barnet lege med f.eks. LEGO eller tegne, have en anden opfattelse af barnets evner, end klasselæreren eller idrætslæreren. Børnehaveklasselederen kan også bidrage med en vigtig vinkel, da vedkommende har indsigt i barnets udvikling fra skolestart og frem til nu, som kan være bemærkelsesværdig.

Derfor kan det være væsentligt at have en teamdrøftelse, om hvilke elever der udviser tegn på høj begavelse.

Screeningsmaterialet

Screeningsmaterialet består af 3 tjeklister, som du finder bagerst i [Redskab til at screene elever i 1. klasse for tegn på høj begavelse - Test - Test- og evalueringsbank | Emu.dk](#).

Redskabet er udarbejdet til screening i 1. klasse, men det kan også vurderes, at barnets modenhed taler for, at man først screener i 2. klasse. Redskabets spørgsmål er målrettet elever i 1. og 2. klasse, og kan derfor ikke direkte overføres til andre klassetrin, men det kan bidrage til at blive opmærksom på elever på andre klassetrin.

Procedure før, under og efter screening

Før

Der skal informeres på AULA til forældrene i 1. klasse om, at der foretages screeninger til udpegede elever. Dette er særligt vigtigt, da forældrene oplever børnene i andre kontekster end skolens personale, og kan derfor opleve barnets intelligens på andre områder. At der informeres på AULA eller på et forældremøde, vil også vække genkendelse hos forældrene, når I henvender jer til dem med ønsket om at screene.

Der skal indhentes samtykke til screening ved forældrene, og barnet skal acceptere at indgå i screeningen, før den kan gennemføres. Hvis ikke der gives samtykke, må elevens undervisningsforudsætninger vurderes ud fra den øvrige viden, der er tilgængelig om eleven. Ved indhentning af samtykke kan "*Informationsbrev til forældre*" sendes til forældrene. Brevet findes bagerst i denne procedure.

Under

Det er en fordel at læse alle tjeklister igennem, inden redskabet tages i brug, da besvarelserne kan kvalificere hinanden. Det er op til det pædagogiske personale at beslutte, hvilken tjekliste der anvendes først.

Elev screening: Det er vigtigt at sikre et trygt rum til screeningen af eleven. Dialogen med eleven kan tage udgangspunkt i en samtale om elevens generelle og faglige trivsel. Spørgsmålene til elevens interesser og oplevelser kan være med til at uddybe vurderingen. Udfyldelsen af tjeklisten kan også med fordel ske over flere samtaler.

Forældre screening: Forældrenes perspektiv skal inddrages, da de oplever barnet i andre arenaer og samtidig kender barnets udviklingshistorie forud for skolealderen. Det generelle samarbejde med forældrene kan også indgå i vurderingen. Tjeklisten kan udleveres til forældrene, som selv udfylder, og de må meget gerne skrive eksempler i notefelterne, hvis det udleveres til dem. Forældrene kan også indkaldes til en samtale, hvor der kan tages udgangspunkt i tjeklisten, i denne samtale kan man også komme ind på mere generelle ting i barnets liv, for at øge kendskabet til eleven.

Pædagogisk personale screening: Tjeklistens kendetegn kan komme til udtryk hos alle elever, men vil hos elever med høj begavelse ofte være markante og komme til udtryk i høj grad. Noter i feltet ud for spørgsmålene, hvor kendetegnene særligt viser sig/eksempler eller, hvis der er usikkerhed om et kendetegn. Dette giver et bedre vurderingsgrundlag i den helhedsvurdering, der kommer til sidst.

Når teamet/personalet omkring eleven, skal udfylde screeningen, er det vigtigt at skabe et trygt rum, hvor der er plads til de forskellige input der kommer. Elevens færdigheder kan være meget forskellige i skiftende arenaer, og det er vigtigt, at det input der kommer, bliver anerkendt i forhold til vurderingen.

Efter

Det kan være svært at sige entydigt, om barnet er højt begavet, men vurdering laves på baggrund af tre dele:

Den ene del er de tre screeninger, Jo flere spørgsmål i tjeklisterne, hvor der svares "ja", jo større sandsynlighed for at eleven er højt begavet.

Den anden del er den øvrige viden om eleven, som opleves på skolen.

Den sidste del, er perspektiverne fra eleven og forældrene.

Der er ikke en norm for hvor mange "ja" der skal være, men helhedsvurderingen kan pege i en retning. I redskabets sidste del, er der plads til at sammenholde noterne fra de 3 screeninger og give et overblik over en tematik i screeningen.

Der er i Haderslev Kommune, ligesom nationalt, ikke noget krav om intelligenstagning på baggrund af screening med formodning om høj begavelse. Eleven kan indgå i skolens tilbud om høj begavelse på baggrund af skolelederens vurdering af helhedsvurderingen.

Der skal laves en opfølgning med forældrene, hvor de får en afklaring af den helhedsvurdering der er blevet lavet. Hvis helhedsvurderingen ikke viser tegn på høj begavelse, kan man i opfølgningen fortælle om de positive udsagn om eleven det har sat lys på, og hvordan elevens tilgodeses i den almene undervisning og undervisningsdifferentiering, med denne viden. Forældrene kan godt være uenige i vurderingen af helhedsvurderingen, men i sådanne tilfælde er det skolens vurdering, som er afgørende, da der er skolen der træffer beslutning om at tilbyde særlig indsats til eleverne.

Hvis helhedsvurderingen viser, at eleven har tegn på høj begavelse kan man i opfølgningen med forældrene tale om den nærmere tilrettelæggelse af undervisningen af eleven. Og fortælle om de tilbud din skole har til elever med tegn på høj begavelse. Det kan vurderes, om eleven skal tilbydes en formaliseret test af kognitionen gennem Det rådgivende team, denne beslutning ligger hos skoleleder i samarbejde med Det rådgivende team.

Journalisering

Når de tre screeninger er udført, de opsamlende noter er skrevet på baggrund af de tre screeninger, og den øvrige viden der er indgået i helhedsvurderingen, så samles det online og derefter journaliseres.

Der skal oprettes en sag på eleven som hedder "Elevens test og prøver" Jævnfør "Vedledning til journalisering i Folkeskolen i Haderslev Kommune".

Materialet skal lægges på denne sag i ACADRE, hvis du ikke har adgang hertil, kan skolesekretæren eller en leder, som har adgang til ACADRE lægge det i sagen. Der kan laves en undermappe som kaldes "Screening for høj begavelse", og heri lægges alle dokumenterne.

Det er vigtigt, at det kommer i sagen, således der er et overblik over, om screeningen har været foretaget, hvis eleven f.eks. skifter skole eller lærer.

Skolen noterer hvor mange elever der er screenet, og hvor mange der er vurderet med tegn på høj begavelse.

Held og lykke med screeningerne.

Forældreinformation om screeninger for tegn på høj begavelse

Skal lægges på AULA til 1. klasses forældre ved skoleårets start

Dette er et udkast, og kan rettes til lokalt:

Kære forældre

Fra skoleåret 2024/2025 skal folkeskoler i Danmark, anvende et nyt redskab til at identificere elever i 1. klasse med høj begavelse. Dette redskab, udviklet af Børne- og Undervisningsministeriet, sigter mod at sikre en tidlig opsporing af højtbegavede elever for at støtte deres trivsel og faglige udvikling.

Derfor kan du blive kontaktet af dit barns klasselærer, vedrørende en screening af dit barn.

Hvem skal screenes for tegn på høj begavelse?

Elever i 1. klasse, som skolens leder formoder har høj begavelse, skal tilbydes en screening. Tilbuddet skal ske i samråd med eleven og elevens forældre. Derfor screenes dit barn ikke, uden dit samtykke. Hvis du har en formodning om, at dit barn er højt begavet, kan du også rette henvendelse til klasselæreren med et ønske om screening.

Redskabet består af tre tjeklister en til pædagogisk personale, en til forældre og en til elever, der hjælper med at observere og vurdere tegn på høj begavelse. Formålet er at skabe en helhedsvurdering baseret på flere perspektiver for at identificere elever, der kan have særlige behov eller udfordringer som følge af deres høje begavelse.

Den videre proces

Hvis en elev vurderes at udvise tegn på høj begavelse, går skolen i dialog med jer forældre, og overvejer tilrettelæggelse af undervisningen, samt fortæller om det tilbud skolen har, til elever med tegn på høj intelligens.

Få overblik over vejen til screening og svar på ofte stillede spørgsmål om elever med høj begavelse.

[Spørgsmål og svar om elever med høj begavelse - Særlige elevgrupper - GRUNDSKOLE | Emu.dk](#)

Venlig hilsen

XX Skole

Haderslev
Kommune

Oktober 2025
Skoleafdelingen

Haderslev Kommune
Christian X's Vej 39
6100 Haderslev

www.haderslev.dk